

A KERESZTYÉN ÉLET AKADÁLYAI ÉS GYŐZELME.

Írta: KOCZOGH ANDRÁS dr. író.

Az iskolákban mindennap elimádkozzák a «Magyar hiszekegy»-et. Hogy a tanítók, tanárok és tanulók mennyiben hisznek a magyar feltámadásban, azt emberi szemmel nem láthatjuk s így nem is mondhatunk róla ítéletet, de az is bizonyos, hogy a magyar feltámadás elsősorban Istentől s másodsorban pedig tőlünk, magyaroktól függ . . . Isten mindazt akarja, ami jó s e mellett szükséges, hasznos és üdvösséges. Mindezt bizonyosan mi is akarjuk és kívánjuk is. De vájjon gondolunk-e mélységes komolysággal és keresztyéni felelősséggel arra, hogy a feltámadásnak milyen akadályai vannak? Én úgy látom, hogy az igazi magyar nemzeti feltámadás egyet jelent a gyakorlati keresztyén élet feltámadásával, vagyis megújulásával.

A magyar feltámadásnak igen sok feltétele van s a legfontosabb, hogy tudunk-e, képesek vagyunk-e gyakorlati keresztyén módon élni s a tiszta erkölcs alapján olyan megváltozott életeleket kitermelni, amelyek előtt még ellenségeink is meghajolnak. Mert a vallásnak annyiban van értelme és jelentősége, amennyiben Isten erejével és segítségével javítani képes az embereken, különben idejét múlta. Ma már nem formális, hanem gyakorlati keresztyénségre, nem csupán intézményes, hanem hit valló egyházra van szükség.

Hogy erre eljuthassunk, világosan kell látnunk azokat a tényezőket, akadályokat, amelyek a gyakorlati keresztyén életnek az útjában állnak . . . Mert én «gyönyörködöm az Isten törvényében a belső ember szerint. De látok egy másik törvényt az én tagjaimban, mely ellenkezik az elmém törvényével és engem rabul ad a bűn törvényének, mely van az én tagjaimban. Oh, én nyomorult ember. Kicsoda szabadít meg engem e halálnak testéből?» (Róm. 7. r. 22—24. v.)

Igen, a sátán által támasztott akadályoknak egész légiója áll utunkban, hogy ne azokat cselekedhessük, amiket szeretnénk és akarnánk. Lásuk ezeket az akadályokat!

Az ember jellemének, egyéniségének kialakulásában különösen két főtenyező van hatással, úgy mint az öröklés és a nevelés. Browning angol pedagógus szerint egyéniségünkre nemcsak szüleink, de őseink egész hosszú sorozata van befolyással, Wundt szerint pedig az egyéni organizáció határozza meg jellemünket s öröklött természetünk, diszpozíciónk igen erős, hatalmas tényező, amelyen nehéz változtatni. Ha most már ez makacs, erőszakos, ellenkező, nem érzékeny s nem könnyen enged befolyást a jónak, akkor az evangéliumi hatások, mint a nyíl a kemény falról, vagy az acélvértetetről, úgy pattannak vissza s hiábavaló lesz a szülő, tanító s lelkipásztor szelíd és szeretetteljes oktatása.

De az is megtörténhetik, hogy az ember hívő keresztyénnek véli és tartja magát s mégsem az valóban, mert járhatunk templomba, énekelhetünk, imádkozhatunk, olvashatunk Bibliát, sőt prédikálhatunk és mondhatjuk, hogy megtértünk: ha természetünkről, illetve természeti hibáinkról, a türelmetlenségről, haragtartásról, szeretetlen bírálgatásról, stb. nem tudunk lemondani, akkor hiábavaló a mi keresztyénségünk.

Akadályozza igaz keresztyénné létünket a nevelés is. Ha a szülők vallástalanok, vagy pedig a szülői házban nincs meg az istenfélelem, lelki-harmónia, akkor hiába igyekeznek a gyermekeket szavakkal és utasításokkal másokká nevelni, mint amilyenek ők. A példa erősebb, mint a beszéd s ők az után indulnak. Harminckétéves tanári pályámon igen sokszor hallottam síró anyáknak s kesergő apáknak a panaszait, hogy gyermekeiket nem tudják jóra irányítani s amikor az okok után tudakozódtam, kitűnt, hogy a családi életben nincs meg a lelkiharmónia, vagy a gyereket elkényeztették, a legtöbb esetben pedig a szülők elváltán s egymást meggyűlölve élnek.

A keresztyén nevelést az iskola sem képes előmozdítani, ha a vallástan csak mint félig vagy hallgatólag melléktantárgyként szerepel, ha a hit-tankönyvek szárazak, nehézkesek, ha a világi tanárok nem támogatják a tanuló vallásos lelkületének a kifejlődését. Egyébiránt az iskolai nevelésnek is csak úgy lehet sikere, ha a szülői ház, a család is mellette áll, különösen a hívő, s komoly keresztyén élet példaadásával. . . Néhány évvel ezelőtt a fővárosban az Üllői-úton úriasszony kisfiút vezetett előttem. A mama azt magyarázta a gyereknek, hogy aki nem imádkozik, azt nem szereti a jó Isten, amire a fiú azt felelte, hogy akkor a papát sem szereti, mert az sem imádkozik. Néhány hét múlva szintén előttem, a Nyugati pályaudvarnál egyszerű kendős asszony megcsókolva 15 év körüli fiát, ezzel vált el tőle: Fiam, szeresd az Istent. Milyen különbség a kettő között!

A hagyomány, a tradíció, a múlt, megrögzött szokások szintén erős visszatartó erőt gyakorolhatnak abban, hogy az evangéliumot komolyan vegyük és életünk középpontjává tegyük. Ha a szülőknél, nagyszülőknél s idősebb embereknél a

formális, élettelen vallásosságot látjuk, mi is könnyen a felé hajlunk, mert az kevesebb felelősséggel jár! Többet megenged a világiasságból, az élvezetekből, a könnyebb életből, látszólag pedig Istennek és az isteni dolgoknak is eleget tesz. Amennyire fontos tényező az ember jellemének a kialakításában a nevelés, éppen olyan környezet is, amelybe az ember kiskorától kezdve belekerül. . . Taine Hyppolit elmélete, hogy a környezet teszi az embert, tapasztalaton alapszik. A környezetnek igen nagy előmozdító ereje, de egyszersmind gátló hatása lehet a keresztyén életre is. Ha a környezet indolens, közönyös, destruktív, esetleg gúnyolódó a vallással szemben, a fiatal lélek nehezen fog Istent kereső, imádkozó, bibliaolvasó komoly keresztyén jellemmé fejlődni, sőt ha már komolyan vette Isten dolgait, akkor is dekadencia, visszaesés fog beállani valláserkölcsei életében. Amint a növény, vagy virág harmatot, esőt, napsugárt s a természetnek megfelelő éghajlatot, talajt kíván a növekedésre, így van az emberi lélek is. Különben elsorvad. A lelki fejlődésnek s a keresztyén élet gyakorlásának a környezet igen nagy akadálya lehet. Mindennap tapasztaljuk ezt az ifjúsági és más vallásos egyesületek tagjainál, amikor a keresztyén útra tért ifjút, vagy lányt a pajtások, barátok, rokonok — sajnos, néha a testvérek, sőt a szülői ház is — visszarántják a keskeny útról s helyette talán örvénybe, kárhózatba viszik, amelyből már alig van visszatérés . . . Robertson szerint a világiasság rosszabb, mint a bűn, mert ezt esetleg egyszer-egyszer követjük el s megbánhatjuk, elhagyhatjuk, de a világiasság a lelkünk-höz nő, uralkodóvá lesz egész egyéniségünkön s nem engedi a lélek magasra szárnyalását.

A műveltség, tudás nagy értéke az emberiségnek, magas színvonalra emelhet bennünket,

igazi áldássá, drága kincsé azonban csak úgy lehet, ha keresztyén hittel párosul, amint ezt a hívő tudósok egész sorozata bizonyítja.

Az emberiség igazi fénylő csillagai, mint Kopernikus, Pascal, Carlyle, Niebuhr, Pasteur stb. hívő emberek voltak. Ez utóbbi mondotta: «Mivel sokat tanultam, olyan hitem van, mint egy bretagnei parasztnak, de ha még többet tanultam volna, a hitem egy bretagnei parasztasszonyé lenne». A tudás azonban hit nélkül felfúvalkodottakká, gőgösekké tesz bennünket. A hitetlen tudós lenézi embertársát, önhitté lesz, lekicsinyli a vallás örök értékeit és jelentőségét. F fiatal emberek, akiket Isten fogékony ésszel áldott meg, valamelyes műveltséget szerezve, nemcsak Istenről, a műveltség kegyelmi forrásáról feledkeznek meg, hanem szerényebb tudással rendelkező szüleiket is negligálják, kevésre becsülik.

Akadály a keresztyén életnek a szegénység, gazdagság is; de napjainkban ezeknél sokkal inkább fenyeget az élvezet vágy, a sok szórakozás. Mindenki élvezni szeretné az életet. Könnyen élni kevés munkával, fényes pályát nyerni, uralkodni, parancsolni és élvezni; ez a mai emberek egy nagy részének a célja. A hatalom pedig igen gyakran bűnre vezet. Önzővé és szívtelessé tesz. Aki pedig nagyon szereti az élvezetet, az nem Istenben keresi a békességet és boldogságot s nem embertársainak a javára törekszik.

Természetesen a keresztyén életnek a legfőbb akadály a bűn, amiről nehezen akarunk lemondani, mert hozzánk tapadt s mi úgy ragaszkodunk hozzá, mint a megszokott ruhadarabhoz. Mivel pedig Jézus és az Ő evangéliuma nem fér össze a bűnnel, inkább lemondunk Megváltónkról és feleséges evangéliumáról. Nem gondoljuk meg, hogy ezzel tönkretesszük önmagunk és szeretteink életét.

Akadályozhatja a keresztyén élet fejlődését és gyakorlását még az is, amiről azt vélnénk, hogy maga a keresztyén élet: nevezetesen a vallásosság, sőt a keresztyének élete is . . . Ha a mi életünk csak olyan mint a farizeusoké volt: külsőségeknek, vallásos formáknak a betartásában nyilvánul, ebből a legnehezebb a krisztusi keresztyénségre átlépni, mert meg vagyunk elégedve önmagunkkal s nem látjuk meg a valódi hibáinkat és bűneinket. A megtért keresztyénségeknek nagyon is vigyázni kell, hogy az önteltség, fölényeskedés, vagy pedig szórszálhasogatás által vissza ne rettentsek az élő hit és gyakorlati keresztyénséghez már közeledő lelkeket.

Azonban elszomorító és kétségbeejtő jelenség volna, ha a keresztyén élet megvalósításában csak az akadályokat látnánk magunk előtt, de nem volna reménység azok legyőzésére. Rendkívül lesújtó volna ránknézve, ha nem volna kivezető út a gyarlóságok és bűnök labirintusából. Ámde mi hiszünk és remélünk az akadályok legyőzésében. Az emberi akaratról csodákat beszélnek és sokan úgy vélik, hogy az erős akarat mindent legyőz, így pl. a repülőgépből kiugrani, még az ejtőernyővel is, kockázatos feladat. És mégis hány fiatalember volt, aki vállalkozott rá, amíg kötelező volt arra nézve, aki pilóta akart lenni. (Ma már nem kötelező . . .) Oberammergauban a passió játékok alkalmával annak a fiatalembernek, aki Krisztust akarja személyesíteni, 25 percig kell a kereszten függeni. Elalélva veszik le onnan és mégis versenyeznek a szerepért. Ilyen az akaraterő, vállalkozó- és áldozatkészség.

De az emberi erő kevés a keresztyén élet akadályainak és a bűnöknek a legyőzéséhez, azért az akaratnál nagyobb hatalomhoz folyamodunk, amit Pál apostol így fejez ki: «Mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít».

(Philip 4. r. 13. v.) Igenis van hatalom és van erő, ami által az akadályokat legyőzhetjük. Az örökkévaló Isten adott nekünk segítséget, módokat és eszközöket erre nézve. Én ezek közül most csak három tényezőre hivatkozom. Ez a három erő: 1. ideál, eszmény, 2. jó olvasmány, 3. jó környezet.

Az eszményre, a követendő példára nézve magasabbat, tökéletesebbet nem tudok, mint Jézus Krisztust . . .

Jézus Krisztus előtt még a hitetlenek is kénytelenek meghajolni, akár egyszerűen csak bölcs embernek, akár az erkölcs képviselőjének tartják. Kénytelenek elismerni, hogy Jézusban kétezer év óta bünt és kivetni valót még az ellenségei sem találhattak. Az alázatos szívű és finomlelkű emberek milliói pedig Isten fiának s az emberiség Megváltójának tartják, aki Önmagát — ártatlan lévén — teljesen odaáldozta az emberiségnek, hogy azt bűneitől megszabadítsa s példaadásával Isten országát már e földön megalapítsa. Valóban az emberiséget boldoggá tenni sem a politika, sem a tudomány — csupán a Jézustól nyert igazi szeretet képes.

Jézus élete, jelentősége és a keresztyénség programja a Bibliában olvasható, amely a legelterjedtebb könyv. Hétszáz nyelvre van lefordítva. A Biblia lelki tükör, amelybe, ha naponként belenézünk s olvassuk, meglátjuk bűneinket, hibáinkat s fokozatosan átalakulunk jobb és becsületesebb emberekké. Ezért, ha építő és nemesítő olvasmányokkal akarjuk a keresztyén élet akadályait legyőzni, akkor kezdjük a Bibliával és folytassuk olyan könyvekkel, melyek tartalmukkal a Biblia szellemét tükrözik vissza, vagy legalább nincsenek vele ellentétben.

A mai ember — főként az ifjúság — szereti a társaságot, ezért alakítsunk keresztyén egyesületeket, amelyek Jézus Krisztus vezetése alatt az ő

szellemében mindig több és több gyermeket, ifjút, leányt és felnőttet egyesítenek egy szent és nemes feladatra, a magyar nemzeti élet erkölcsi és politikai feltámasztására. Természetesen ezek lehetőleg az egyház égisze alatt, vagy vele kapcsolatban álljanak ... A keresztyén egyesületek fundamentuma az evangélium, vezére pedig Jézus Krisztus, akinek segítségével nemcsak hatalmas, de boldog Magyarországot akarunk létrehozni. Így remélhetjük és elérhetjük a magyar feltámasztást s elmondhatjuk Pál apostollal: Hála ... az Istennek, aki. . . diadalra vezet minket a Krisztusban . . .